



Van taalijs en aanmaakblokjes

De Neanderthaler gebruikte al aanmaakblokjes om er zijn barbecue mee aan te maken. Laten we deze uitvinder van de aanmaakblokjes voor het gemak Henk noemen. Henk at niet alleen geroosterd vlees, maar lustte er ook graag een worteltje bij. Een fijne keuken dus. Hij zwierf wat rond op zoek naar groente, schoot een bok, at wat en schulde af en toe in een grot. Hij woonde in het grote en hete Afrika. Op een van zijn zwerftochten kwam hij in het noorden van dat continent Ingrid tegen, een Homo Sapiens van de vrouwelijke kunne. Ze begrepen el-

kaar. Ingrid zei wel eens: "Een man zonder taal is een man zonder hart". Nou, Henk begreep dat wel, ruimhartig als hij was. Ze vonden elkaar leuk, nee ze vonden elkaar heel erg leuk en kregen kinderen, veel kinderen. De taal van de liefde verstonden ze dus uitstekend. Hun kinderen zwierven uit over de wereld. Eerst vestigden ze zich rond de Middellandse Zee en laten vertrokken ze naar het noorden. Een paar nakomelingen van Henk en Ingrid kwamen ook in Nederland aan en werden daar Kaninefaaten genoemd of Batavieren, god noch gebod vrezende voorvaderen van ons. Ze spraken allemaal dezelfde taal, waarmee ook hun territorium werd gedefinieerd. En veel verder dan dat hoefden ze ook niet te komen. Het dorp was hun wereld. Ze kenden natuurlijk de filosoof Wittgenstein nog niet, maar die zou later zeggen: 'De grenzen van mijn taal geven ook de grenzen van mijn wereld aan'.

En zo kom ik op de Wet Taaleis, of taalijs, want het is een kille wet. Het is een onderdeel van de Participatiewet¹ en verplicht bijstandsgerechtigden om vanaf 2016 de Nederlandse taal op een bepaald niveau (lager school Nederlands, einde groep 8) te beheersen. Als ze dit niveau niet beheersen, moeten ze de taal leren, een inspanningsverplichting, dus geen resultaatsverplichting. Daar is op zich niet veel mis mee. Je moet voldoende moeite doen om Nederlands te leren. Doen bijstandsgerechtigden die moeite niet - en daar zit de koude repressie van onze huidige overheid weer - dan verlaagt de gemeente de bijstand. En niet zo'n beetje. Een bijstandsgerechtigde krijgt weliswaar de gelegenheid om met documenten aan te tonen dat hij de Nederlandse taal op het vereiste referentieniveau beheerst, maar als een bijstandsgerechtigde dit niet kan, moet hij een taaltoets maken. Lukt dat niet en zak je, dan heb je een flink probleem.

Let wel, de Wet Taaleis geldt voor iedere bijstandsgerechtigde en niet alleen voor de nieuwkomers uit het noorden van Afrika, waar ook Henk en Ingrid vandaan kwamen. Maar de meeste Nederlanders beheersen hun taal, in elk geval op lagere school niveau, zullen we maar zeggen. We hebben tenslotte ook nog zoiets als een leerplichtwet.

¹ artikel 18 b Pw

Op zich is het beheersen van de taal van de gemeenschap waar je deel van uit wilt maken een goede zaak, zeker in het kader van de noodzaak om te integreren in de samenleving en het accepteren van de daarbij horende normen en waarden. En het is natuurlijk ook van belang voor het verkrijgen van werk, het belangrijkste argument uit de Participatiewet.

Maar hoe deze taaleis wordt uitgewerkt is weer echt van deze tijd. Onze overheid vertrouwt geen mens. Dus genadeloos straffen is weer eens het devies, de bepaald niet fijnbesnaarde beschaving van Henk en Ingrid kende meer empathie. De gemeente moet (dus niet kan) namelijk op enig moment de bijstand met 100% verlagen voor onbepaalde tijd. Dat betekent dus: geen inkomen en dat kan tot in lengte van dagen duren. In onze Grondwet staan onze belangrijkste normen en waarden; het is het fundament onder onze beschaving. Welnu, het verlagen van van de bijstand tot 100% voor onbepaalde tijd staat op gespannen voet met de Grondwet². Helaas kan de rechter de wet niet aan de Grondwet toetsen. Alles van waarde is weerloos. Maar gelukkig, in de Participatiewet³ is een nagenoeg gelijk artikel als in de Grondwet opgenomen en daar zou de rechter prima mee uit de voeten kunnen. En dan heeft hij ook nog de hulp van internationale verdragen. Daarin is namelijk het recht op bijstand ook neergelegd. Er wordt daar ernstig afbreuk aan gedaan als een bijstandsgerechtigde vanwege het niet voldoen aan zijn inspanningsverplichting of zelfs het niet halen van de taaltoets zeer langdurig of zelfs voor onbepaalde tijd geen bijstand ontvangt. Zelfs het bijten op een houtje is dan nog te kostbaar.

Wat mij betreft mag in dit ijzige onderdeel van de wet, niet alleen voor de warmte, de hens. De aanmaakblokjes van Neanderthaler Henk komen dan goed van pas.

Gijs van Elk

Voorzitter CRR

² Artikel 20 lid 3 Gw.

³ Artikel 11 Pw